

MATATIZO YA WANA WAKE KATIKA NDOA KUPITIA VURUGO LA USHAMBULIZI KWA SILAHA

Imeonekana ya kwamba katika duniani pote vurugo la ndoa na ushambulizi lenye kutendwa kwa wanawake katika maisha ya ndoa ni mengi : mke moja miongoni ya wa tatu wenda kukabiliana na tatizo ilo ata mara moja katika maisha yake binafsi.ni katika nyumba pekee zao ndivyo wenda kutendwa vitendo ilo na washutumwa kila mara kutenda vurugo la ushambulizi lile niwaume zao, mara tena rafiki wavulana, labda muzazi wa kiume.

Silaha zina peleka ushambulizi wa nyumbani kwa kiwango cha kifo

Utumiyaji wa silaha katika vurugo la ushambulizi wa nyumbani mwa waarusi inahatarisha maisha ya wana wake. Inazibitisha marakumi na mbili vifo kwa wana wake kuliko vurugo vingine vyote. Inchini Ufaransa, adjali ya vifo ya wana wake zaidi ya (salasini chini ya miya) ikiwa takribani salasini na tatu asilimia, yatokana na silaha zenye kutumiwa na waume zao, wachumba, wala marafiki wakiume. uko Shirikisho l’Amerika, (silaha tisini na sita lenye kutumikishwa nakiwango cha wakaaji mia moja) iki maanisha kuinuka kwa idadi zaidi kugarimu sitini na sita asilimiya.inchini Afrika ya kusini, kila mara kiisha saa sita mwanamke moja wenda ku uwawa baada ya kufyaturiwa risasi namume wake wala rafiki muchumba atimaye, maana vurugo la shambulizi kwa silaha inaleta hasara ya jeraha kali hadi kifo pasipo iyo tu ; kuwepo kwa silaha ina punguza bahati ya mushambuliwa kupona wala kwa mwenye kutamani kusaidia mwenye ku angamizwa. Mke moja alietatizwa asema : « yawezekana ku kimbiya ushambulizi wa mwili isiyo ya silaha ila siyo raisi kukwepa risasi »

Mke anakosa amani wakati silaha ipo nyumbani

Silaha azikinge usalama za wanawake : penginepo inaongeza hofu nakuzibitisha ujeuri na mauwaji kila mara kwenye ndoa. Ya maanisha ya kwamba Silaha enye kuchungwa nyumbani mwishoni itafikiliya kiwango cha kutisha wala kuumiza ndugu mpenzi wa jamii kuliko kufukuza nayo adui toka nje. Wana wake wenye kuishi nyumbani mwa ndoa pamoja na silaha wana bahati mbaya yakupoteza maisha zao na risasi kuliko wenye wasiyo ishi na silaha nyumbani mwao. Katika shirikisho l’Amerika, kama silaha moja tu inawekwa nyumbani ata mwishoni moja ndugu katika jamii anakiasi ya arubaini na moja asilimia ya bahati mbaya ya kuuwawa kuliko kupona, hatari iyo sasa kwa wana wake ni zaidi ya mara tatu. Ikimaanisha ya kwamba kuwepo kwa silaha nyumbani ina raisisha adjali.

Kiisha muke wowote kufariki wala kujehuriwa, mashambulizi ni mengi baadaye

Inabidi kufaamu ata bila shindo ya risasi kufyaturiwa, silaha iyo iyo ina chukuwa na fasi ya chombo cha kutisha wala ya kutatanicha wana wake kusudi ya kuwalazimisha kitendo cha ndoa bila aja zao, nakuwatendea vitendo vingine via ugaidi mwilini na kwenye fikra zao.kwa mfano ; katika pembe ine ya ulimwengu wana wake wenda kushuudiya waume wao na wa chumba zao watumiya silaha kwa kuwagaidi na kuwapigapiga kama nyama zamwitu.

Silaha inayo ruusiwa na isiyo ruusiwa : yote ina hasara moja

Wana wake wapokila mara katika tatizo ata ku uwawa na mwenye kuruhusiwa kuwa na silaha kwa njia alali, kuliko ata wa vuguvugu. Katika ma inchi nyingi ma polisi wanajielekeza kwenye mauwaji yenye kufanyizwa na wenye wasiyo na vibali vya utumizi wa silaha, ijapokuwa mauwaji mengine wenda kufanyizwa kijamii kwa watu wenye kuwepo na vibali vya utumizi wa silaha.

MATATIZO YA WANA WAKE KATIKA NDOA KUPITIA VURUGO LA USHAMBULIZI KWA SILAHA

Atuwa gani ya kukamata?

Rasmi, siasa nzuri lakupunguza ushambulizi yenye kuwekwa kama vikwazo kila siku katika maisha ya kawaida ya wanawake inabidi iwe namwelekezo haina mbili : mashurti ya kupewa silaha na ukingo wake kwa watu binafsi. Ndio maana wana memba wa shirika la wana wake wa IANSA wanaweka mukazo kwa maserekali kusudi:

- **Iwekwe hukumu na azabu kali kwa vurugo la shambulizi katika ndoa na laki familia, pamoja na, kuinga wana wake wenye kutaka kukomesha tabia mbovu iyo.**

Katika ma inchi nyingi wana wake wana hofu yakujiteteya kuusu vurugo la ushambulizi katika ndoa kwa woga ya kulipizwa kisasi, mara kwa ukosefu ya kupokelewa kwenye vituo vya sheria wala kwenye polisi kwani wanafikiria kwamba haina budi ya kujielekeza huko kwaku shuuhudia kwenye madaraka zakisheria kwani wenda hawata samnika na kutokupata penginepo jibu kamilifu kama surulisho. Lazma madaraka ya serekali inabidi iwe macho na kuwaunga mkono mashirika zisiyo kuwa zaki serekali yenye kuwa na mwelekezo wa utaalamu za sheria na malipizi, kuhimiza na kuwaelekeza wana wake kutamka waziwazi bila hofu vurugo la ushambulizi kwenye ndoa, vivyo ivyo nakulitambua kama kosa kubwa na ina bidi ihazibiwe.

- **Kupokonya silaha kwa wasikayo na vurugo na ushambulizi katika ndoa na jamii.**

Ingili kuwepo vizuri kwa polisi kupokonya silaha zote mikononi mwa wale watumiyayo kwa lengo lakushambulia jamii zao. Kwa sasa tayari upokonyaji uwowa silaha izo umeteketezwa rasmi inchini Ostralia, New Zealand pamoja na mainchi moja moja z’Amerika. ingelikuwa vema vikosi via polisi wapewe madaraka yakupokonya silaha mikononi mwa mushambulizi, na kwa ombi pia faida ya mwenye kushitaki kama vile inchini Afrika ya kusini imefikilia sasa kufanya.

- **Kukataa kuwapa mara tena silaha wale walio vuruga na kushambulia ndoa pia familia zao.**

Itakuwa vema ma serkali zamainchi zikubaliane kwa mpango wa azimiyo yenye kushurutisha vibali chakuwa na silaha, ila wasikubaliane kuwapa vibali kwa wale wote wakiwa nafitina pia wazo lakulipisha kisasi kwa jamii na ndoa zao pamoja na watu kandokando zao.

- **Kuweka mashurti kwa hali ya ukingo na uchungaji za silaha.**

Inaomba kuwalazimisha wenye kua na silaha namna yaku ichunga na fazi vema pia kuitenga vizuri na risasi zake. Kama vile inchini Bielorussia, silaha zinafunguliwa vipande vipande na kuwekwa kando na risasi zake katika na fasi yenye kufungwa na kutengwa vizuri. Vikundi vingine vya wana wake wenda kuomba ya kwamba serkali wasikubali watu binafsi kuchunga silaha nyumbani mwao. Ila ziwewe kwenye vituo vya polisi wala kwenye vyumba vya maklabu za shamba za mufiaturio zenye kujulikana na serekali.

- **Kufunza viongozi wa usikao na usalama kwa kuelewa vurugo la ushambulizi kwa silaha utendekao katika ndoa na jamii.**

Maana ni maofisa za polisi kandokando ndio wakwanza kujielekeza kwakusaidiya wa anga wa shambulio kwenye ndoa na jamii. kutokana na vurugo la ushambulizi kwa silaha ni vema wapewe mafunzo bora yakisujaa lenye kuelimika pia uwekevu katika kuheshimu haki na sheria.

